

LAUS DEL MAJORAL PÈIRE-AUGUSTE MIREMONT
1901-1979

Cigala d'Aquitàni

Zefir BOSC
MAJORAL DEL FELIBRIGE
Mèstre en Gai Saber

Santa Estèla de Sant Sever
Cap de Gasconha
Aquitània
PENTACOSTA DE 1981

LOS TITULARIS DE LA CIGALA D'AQUITANI

Comte Ramon DE TOULOUSE-LAUTREC - 1820-1888
MARSEILLE, 1881

Leòpòld CONSTANS - 1845-1916
MONTMAJOUR, 1889

Josèp ANGLADE - 1868-1930
MARSEILLE, 1918

Julian BRABO (Jan Castagno -) - 1859-1938
PAU, 1931

Loïs DEBRONS - 1884-1941
FOIX, 1938

Loïs FOURMAUD - 1889-1944
ARLES, 1942

Pèire MIREMONT - 1901-1979
ARLES, 1945

LAUS DEL MAJORAL

Pèire - Auguste MIREMONT
1901-1979

Cigala d'Aquitàni

Zefir BOSC

L'OME DEL SARLADES

Genta Rèina,
Senher Capolièr,
Cars Confraires Majorais,
Dònas e Senhers,

*Perigòrd Negre, ò Vielha Terra
Entremiej Dordonha e Vezera
Fas polsar lo cur de Sarlat...
O Perigòrd, eus ansiens jorns
Te ganheres ta bela plassa
Jol clar solelh deus trobadors...*

(Jol Cèl del Perigord)

*Per ió, que voletz, la Patria
Ay pas de la sercar bien bonh;
Es une terra de renom:
Lo Perigord de mus vint ans...*

(Patriòtas - Rassa Rasseje!)
Cuèrs 9-2-72.

Aital Pèire Miremont parla de son Peirigòrd nadalenc.

Ne gardarà de contunh aquel estacament, malgrat que sa vida de rebalaire, lo mantendrà gaire de temps val asuèlh de sos castanhs e dels rajòls de la Granda-Aiga (La Dordonha)...

En 1973, per la Santa Estèla de Milhau, conéissère pel primièr còp, aquel òme caparut qu'èra lo Majoral del Sarladés. Vengut de sa retirada de Cuèrs, ambe sa companha "l'Aubanelenco", aprenguèr qu'èra lo titulàri, de la Cigala d'Aquitània, aquela qué, primarèla del comte Tolosa-Lautrec, venguèt s'apausar en segond, sul pitre d'un roèrgàs de soca, qu'alancèt lo felibrige en Roèrgue: En Lèopòld Constans, nadiu d'aquela bona vila gantieirèla.

Per la Santa Estèla da Rodés, en 1975, me liguèr d'amistat amb En Pèire Miremont. Aquí, descobriguèr que teniá bravament al Roèrgue ont aviá daissat d'estacas amistosas. N'èra estat manlevat que per partir suls prats batalhièrs de la guèrra de 1939.

Lo mal sòrt volguèt qu'anèsse tras lo Rhin, ont demorarà de temps, siaga en captivitat, siaga coma oficièr d'armada...

Segurament, me seriá jamai vengut a l'idèia qu'un jorn de Santa Estèla, lo pastre del Carladés, pacant de la ribièira d'Olt, prendriá la seguida d'En Pèire, lo saberut del Sarladés.

L'avenidor e la volontat del consistòri felibrenc l'an volgut aital. Tornar, la cigala d'Aquitani bronzis aduèi en tèrra de Carlat, ont adejà un de mos dabancièrs: Loïs Debrons, la faguèt cantat suls passes del Morgue-trobador: Pèire da Vie, dich lo monge de Montaudon...

Es tròp lèu encara per descobrir d'a fons l'òbra ufanosa e lo messatge que Miremont nos a daissats, ambe sos nombroses escriches.

Sa pensada poètica rajola coma lo fial de l'aiga venguda acompanhar:

... las trevas de May

Tornadas calinar las ribas de Dordonha...

Son caminament d'obrièr, son pretzfach per la Causa Nòstra, pòrtan la culhida d'una meisson granada. Es a nosaltres felibres d'en tirar lo semen!

SA VIDA...

Pèire-Auguste Miremont nasquèt lo dètz-e-sèt del dotzen mes de mil-nòu-cent-un, al Boeisson-de-Cadon, rasis la vièlh masatge de Cabans, pòrt d'estaca dels gabarriers de la Granda-Aiga.

Lo progrès veniá d'installar lo camin de fèrri e lo vilatge dal Boeisson èra lo novèl noet de las vias modèrnas de la Companhiá.

Son paire, emplegat a la gara, i demorarà gaire de temps. Serà menat, amb son mestièr, de trevar en d'altras vilas del Peirigòrd.

Sos parents èron nadius de Timniac e de Santa Dalena, rasis Sarlat. La lenga mairala de Pèire serà lo parlar Sarladés, ditz del Peirigòrd Negre, parlar terradorenc estacat a lenga maja del Lengadocian.

Devàs sos quatre ans, la familha Miremont partiguèt del Boeisson. Mudèt sos catons per la vila de Brageirac.

Es d'aquí que lo pichon Pèire aprenguèt çò que èra l'escòla primària.

Apuèi anarà vas Sarlat, al collègi luire Sant-Josèp, tengut pels Jesuites. Drollet ne gardarà de remembres gostoses. D'una passada del joventut, on se forma, alara, l'èime d'un poëta, rememorarà mantuns còps, en sos escriches, çò que èra sa vida, sas amistats, tal lo raconte del vin de mèssa del vicàri Boyer o del poëma porgit al director Prunis en 1930.

Perseguent sos estudis, primars superiors, serà mandat, graciá al abat Boyer en Roërgue, chas los Marianistas da Requistà. Es aquí que descobrirà la part bèla de sa lenga mairala, en ausiguent lo parlar roërgàs que revèrta bravament lo siu del Sarladés.

Bon escolan segrà, dins sa lançada los estudis segondàris, coma novice marianista vas Lequeitio, en Euzkadi espanhòla fins qu'a 1919. En 1919-1920, farà l'escolasticat a Rèves en Belgica. Masque la vocacion li farà manca: renonciarà, en aquel moment de sa vida, de se far prèire.

En sos estudis s'assabentarà subre la lenga d'òc, en legiguent *Mireio* de Frederic Mistral. Se virarà, alara, deval Felibrige.

Ensenhèt qualques temps dins las escòlas liuras. De 1920-1921 se trobarà regent en l'escòla de Sant-Josèp de Viviez, en Roërgue.

L'an 1922 sonarà quora siaguèt apelat pel servici militari. Aquel temps d'armada durarà dos ans, de 1922 a 1924. Mobilisat en Borgonha, al 27e Regiment d'Infantariá, serà mandat de tira a Briançon, dins los Aups. Devendrà lòctenent dels Cassaires Aupins. D'aquí enlai, prendrà lo camin d'Alemanha, mas per l'ocupacion de La Rhur. De casèrnament en casèrnament,

passarà a Herne, Bochüm, Mülheim. Fin finala tornarà a Briançon ont lo degajaràn del servici d'armada.

Se maridarà lo 5 de mai de 1924 a Lemotges. Prendrà, ambe sa femna, l'estat de regents de l'Ensenhament liure. Es aital qu'andaràn a Servereta en Gavaudan (Lauzèr).

Devendrà en 1925, director d'escòla a Terrasson, a l'abroa de Vezèra (Dordonha).

*Vielha terra de Sor dins ta glòria endurmida
Demorada rizenta augan parier qu'antan
La vita, rasis tu, se fay mas en cantant...*

(Terrasson, 19.6.1925)

D'aquela vila de Terrasson, ont demorarà de 1925 à 1929, s'alançarà sus la piadas de son mèstre en felibrige Marc Delbreil de Sarlat. Prendrà part a la vida del Bornat dau Perigòrd.

En aquela passada començarà son òbra. Son lirisme poètic, tant en francés qu'en lenga d'òc s'afortis. Los Jòcs Florals setennàris de 1927 lo citaràn per son teatre en vèrses.

Mas sa vèrbia truffandièira li valdrà qualques guirguilhs.

Aprèp, quita definitivament son Peirigòrd nadalenc. En 1930, prend pòste de regent-director a la Celle-Saint-Cloud, rasis Paris.

Aqui nasquèt son filh Gui Miremont, lo 14 de setembre de 1930.

Lo lagui lo prend e sosca de tornar devàs son airal del País d'Oc. Estudia promptament lo drech per devenir oficièr ministieral.

Vilafranca, “la Vila” — tala se ditz en Roèrgue – lo vèi venir coma estatjant en 1934. S'installarà al numerò 1 de la carrièira Borelly, apuèi al numerò 4 de la placa Joan Jaurès. Tindrà, en aquela viba roèrgata, l'emplèc de funcionari de justícia.

Aqui se liga d'amistat amb Auguste Benazet, alara mèstre en Gai Saber, (autor de *Prèp del Clouquièr*, *Lous countes de Janet e bus dichs de Pierrou*, *Menudos trobos*, *Taritatous e Reberdassis*) que serà elegit Majoral en 1935.

Dintrarà, coma membre, al *Grelh Rouergat*. Apuèi ne devendrà lo valent secretari. L'annada 1934 li portarà la nominacion de Mèstre d'Obra.

Ambe Mouly, Benazet, Calelhon-Seguret, l'abat Lafeuille, Vaylet e d'altres felibres roèrgasses, assajarà de reviscolar, coma disiá:

— *Aquel grelh un pauc aconsomit dins sa cròsa.*

En 1935, puèi en 1936, en collaboracion ambe lo jornal *Le Narrateur*, adobarà un tròc d'*Armanac Roërgat*.

Entrestant, vèirà ambe jòia la naissença de sa fiiha Monica Miremont, lo 23 de febrèr de 1935...

Lo desacòrdi, lo lassitge ganhèron, en 1937, la còla deis felibres roërgasses. De fòrtas personalitats en preséncia faguèt, que s'endevenguèron pas del biais qu'auriá calgut. Aquel temps, dirà pus tard Mouly, siaguèt una marrida causa (EN TUTANT LO GRELH — VI Guirguilhs — *Luse tout ço qu'es bèu, tout ço qu'es laid s'esconde* — Th. Aubanel — *La Venus d'Arles*).

Cadun del siu sicap perseguirà son òbra felibrenca.

Miremont ajudat del Majoral Benazet, de Dòna Savignac Terèsa e de Dòna Artourx Julièta fondaràn *Lous Grelhous de Vilofranco.*, còla que s'avodarà al teatre d'òc.

Çaquelai contunharà, ambe Joan Benazet, de far paréisser dos *Armanac Rouërgas* per 1939 e 1940.

La guèrra venguda, la parescuda, d'aquel libronèl annadièr, s'arrestarà falta de redactor e per l'encausa dels eveniments...

1938 serà lo festenal dels vints ans de la mòrt del Majoral Abat Bessou. Amb la preséncia de la cantatritz Emma Calvé (rèina del Grelh), del ministre Pau Ramadier, del escalprière Danis Puech, alestirà, en aquel onor, ambe Josèp Hild (capiscòl del Grelh) e lo Majoral Auguste Benazet, de cranas fèstas.

Los 14 e 15 d'agost, a Vilafranca, a Sant-Andriu de Najac, a Mejalanou: en l'ostal pairal de Bessou; lo cantre del Roërgue siaguèt festat dignament pel vinten anniversari de sa despartida.

Dins aquela quita annada Pèire Miremont serà nommat Mèstre en Gai Saber. Adobarà, tanben, amb l'ajuda de Jòrdi Bousquet et Josèp Vaylet la revista felibrenca e occitana *Reviscòl*, que paréisserà de 1939 a 1940...

La guèrra farà cessar aquela mena de pretzfach. Serà mobilisat en 1939, coma lòctenent dels Cassaires Pirenencs: *Los Miquelets*.

*... Soldats tornats del fons dels ages
Amics, aici los Miquelets,
Sèm tots efants de Naut Paratge
D'abòrd que portèm lo beret.*

(Als Miquelets. - Guerra Kaki, 14/12/1940).

Demorarà qualques setmanas en Rosselhon (Pireneus-Orientalas), apuèi serà dirigit sul frònt.

Serà fach presonier dins Los Vòsges, davant la vila de *Le Thillot*, lo 19 de junh de 1940. Aprèp qualques jorns embarrat a “Mulhouse“ serà encaminat tras Lo Rhin, en Alemanha.

Aqui començarà sa desportacion e lo calvèri dels *Embarbelats* que durarà cinc ans.

Trigossarà sas grolas, d' Oflag en Oflag:

- a Lübeck, oflag X C, 5e Cia, de 1940 a 1941,
- a Hamburg-Fischbeck, oflag X D, de 1941 a 1942,
- a Münstèr en Westphalie, oflag V D, de 1942 a 1944,
- a Soëst, oflag VI A, de 1944 dusqu'al mes d'abrial de 1945.

En aqueles camps de presoniers, los patirasses, la misèra, l'aluenchament, la languina, coma la fam que rondina a cròl del estomac, seràn las enduras de cada jorn...

*... Sus la sòla estranjièra
Ay conescut la fam,
La fred, la fam enguera,
Lo languir deramant,
Dins la pezuda tiera
De longs mes, de longs ans;
E tant d'oras d'espera,
Tant d'esper tot jorn van;
Cant de jorns sans envan!...*

(Gloria - Rassa Rasseje!, 11/3/43).

Mas seriá pas conéisser aquel òme de fèrri, sempre caput, que calarà jamai sa fe. Al contràri, dins aqueles annadas de captivitat l'enuçara que mai.

Fondarà en setembre de 1940, à Lübeck, l'Escòla *Dels Embarbelats*, ambe Pèire-Enric Simon (futur academician) e Pau Roger. S'i traparà aqui, per los assostar, lo novèl Majoral Marcèu Fournier qu'i se jonharà quora se trobèron vas Münster.

... Voliay levar per la Comtessa, una tropa de druds, de valents que, deman, dins la fe e l'estrambord, al clar solelh de Dieu e dins la libertat reconquistada sonarián lo rampel dels filhs d'Occitania e levarián africs e arderos la lauza que dumpeis trop de temps i ses jaguda la bela endurmida. Oc, mos amics, mos

fraires, oc soldats, serèm los chivalièrs del reviscol esplandorenc... (Dichas de Cattivitat - brinde, pagina 16).

dirà Miremont, al brinde de la Santa Estèla de captivitat, lo 13 de junh de 1943, a Münster Oflag VI D.

Coma o afortirà lo Pastor Mordant, dins la prefaciá de "*Guerra Kaki*"... *Dans notre misère commune, notre amour du soleil et de la liberté, nous avait rapprochés, et nous avons passé des heures très riches à évoquer dans cette triste plaine du Nord, le gai visage et la vie ardente de nos provinces occitanes.*

L'école animée par la persévérance inlassable et le labeur incessant de son trop modeste secrétaire, était devenue l'aile marchante d'un des groupements régionaux les plus nombreux et actifs du camp ...

Es en aquela passada de captiu que botarà al punt sa *Nòva Grafia*. De mai, la maja part de sas poèsias recampadas pus tard dins sos reculhs seràn fargadas dins los camps de presonièrs. Obras escrichas a la lèsta e al escondut:

... — *Raramen pousquères oubra dins la siaud e la sereneta. Ges de "Tour d'ivoir" e per lou pouèto présouniè! Jour apres jour, trémoulères de la pòu sacrada de veire péri toun obro de la man ahissablo dóu Felgrau. Maugrat li tracassarié, maugrat li fourfouiage, maugrat lou patimen de la fam e lou negre cèu d'Alemagno, pacientamen, pan per pan, bastiguères...*

J. Talmon d'Aurénjo,
capiscòl de l'Escòla dels Embarbelats
qu'estarà la fin de sa vida a Marselha.
(prefàcia de *Darrer'ls Barbelats* - 16/1/1949).

Tanlèu la liberacion de son "Oflag" lo 6 d'abrial de 1945 per l'Armada Americana, assajarà de tornar a Vilafranca del Roèrgue. Dels evinements li portaràn empacha: son gabinet d'uissier estent arroinat. Sempre oficièr de resèrva, prendrà del servici dins l'armada d'ocupacion.

Entrestant, èra estat fach cavalièr de la Legion d'onor. Tanben, lo consistòri felibrenc recampat per La Santa Estèla de 1945, al Museon Arlatenc lo nommarà Majoral, en seguida de Loïs Fourmaud que portava la cigala d'Aquitània, aquela qu'aviá espillada Loïs Debrons, poèta e musicaire de la Nalta Auvèrnha que fuguèt son amic...

Çaquelai, al mes d'agost de 1945, es botar oficièr de detalh al 3/4e R.T.T. a *Kaiserslautern*. Aprèp, es nommat oficièr-avocat del tribunal militàri del 2e Còrs d'Armada a Neustadt, puèi substitut a *Landau*. En 1946 devendrà jutge

d'Instruccions a *Fribourg*. En fin, anarà a *Frankental*, ont sa familha vendrà demorar amb el.

Oficièr de la zòna d'ocupacion de *Hesse-Palatinat* serà cargat de la politica, de la poliça, dels cultes e de l'educacion.

Majoral del Felibrige, los Alemands lo convidan dins lors Universitats per de conferéncias subre la lenga d'òc e lo Felibrige.

Aital baila de dichas a Mayence-Heidelberg en 1946; a *Munich, Esclangen, Wurtzburg*, dins la zòna americana en 1947; a *Ratis-bonne* en 1949-1950. Contunharà, sus sa lançada de defendre la CAUSA NOSTRA, en escrivant.

Devengut delegat del Govèrnament militar del Estat *Rheno-Palatin*, estarà tornar a *Neustadt*. Fin finala acabarà son contracte, al cèucle de Daun, en 1950. A la debuta de 1951 tornarà en França. Quitarà definitivament l'armada fin de 1951.

Aquelas annadas de garnison adolciràn, en son anma, lo temps bèdre de la captivitat. Cinq de sos libres seràn estampats pels Alemands a *Kaisers-lautern*. Dotze ans de sa vida se passaràn aital jol vestit d'oficièr d'armada, de 1939 a 1951...

Tornat a la vida civila, vendrà qualques temps a Lemòtges. Puèi quitant sa familha, partirà coma inspector d'assegurança-vida de 1952 à 1966. Complirà sas novèlas foncions en començar per *Nancy*, apuèi se muda vas *Epinal*, en fin a *Montigny-les-Metz*. Servirà dins *l'Urbaine-Vie* e *la Phenix-Vie*.

Alassat de la Franca del Nòrd, se farà nommar vas Marselha lo 23 de junh de 1956, totjorn en la qualitat d'inspector d'assegurança-vida per *La Phenix*.

Acabarà son emplèc a Cuèrs ont i vendrà demorar al mes d'octobre de 1956, Aquí trabalharà per l'assegurança: *Travail-Vie*, dusqua a sa retirada dels afars, en 1966...

Tot son temps davant el, s'avodarà sens relambi a escriure, a corregir, a publicar, a ramosar fòrces estudis. Om es estabosit davant l'òbra qu'a pogut complir

alara: 17 livres publicats e fòrces inediches qu'esperan lo jorn d'una espelison. Mas el dirà:

A croy de man, dins Rassa Rasseje!

... Tot parièr, clins l'ardidessa
E l'allegressa
Ay luchat bel de punhor.
Ay tirat drech, cap a l'estela
Me sey afanat per la cauza,
Fonsant mais priud, cavant sans pausa;

*E mon cur, dins l'ora bèla,
Era un autar de cansons...*

Majoral del enavant lo serà de temps, quora en 1976 una malautiá grèva lo forçarà a s'arrestar e préner lo camin del espital. Tres ans de patirasses, de melhoranças, de recabussadas l'amudiràn.

Quora picarà lo 22 de julhi de 1979, s'atudarà coma un lum, al espital de La Garda en Tolon, aconsolat crestianament.

Lo 25 de julhi, lo “Majoral del Sarladés“, serà conducit al cròs. Son còrs repausa al cementèri de Cuèrs, en aquela tèrra provençala qu'aimèt tant coma la sia, gaire luènh de la companha del solelh colc: la que, segurament, lo compreguèt lo mièlhs “L'Aubanelenco“.

*... lò, paure grelh, tòrni en ma cròza
M'endurmir rasis bela flor
Que l'i raivaray d'una ròza
Me venir potonar d'amor...*

(darrièr coblet de Muratel)

SON OBRA...

I

LO POETA

Pèire Miremont serà poëta dins son joventut quora canava las oras que fugisson, en son país pairal...

Segurament, debutèt per de poësias en francés, en començar per:

— “Le cricri de la Crèche“ dusqua: “Chants de Prisonnier“. Dètz reculhs marcaràn son òbra francesa.

Mas tanlèu que conéisserà Marc Deibreil, Mèstre en Gai Saber, s'avodarà subretot par sa lenga mairala.

Dins una grafia pateta s'assajarà a sos primièrs vèrses que ramosarà dins Visto deus Mounts

*... Aquel pè, l'ei dorca
Que coumo un dé quilha pel l'aire*

Dins lou cel blu, tinio soun ca... (1)

(1) Armanac Rouërgas per 1939.

Aquel poëma lo tornarà repréner *Jous'l soulelh dèus troubadours*, dins la grafia de l'abat Josèp Roux:

*... Sei dins lou païs de las rimas
Ont s'auvis pas lou roussinhol
Coumo nant sint mais lou Boun Diu
Aqui rasi de l'esteleta
S'entend mountar de la droulleta
La pregaria en bus cants del niu...*

Adejà dins lo reculh... “dèus troubadours“ dedicat a son amic lo Majoral Renat Lavaud d'Autafòrt en Peirigòrd (coma o tornarà far per son darrièr libre de “Muratel“) trapa melhor lo biais d'escriure e revèrta la leiçon dels trobadors.

Lo tème de l'alba e de las cançons i revenon sovent, quitament la trama de çò que devendrà son poëma epic “Muratel“:

*... Escoutatz, droullets, l'istoria doulenta
De dous amourous, dels temps esvalits,
Que clins lour amour sièroun sepelits...*

(Lous morts d'aimar).

Aprèp *Resouns de Ruhr* e *Jous'l casque*, poëmas adobats, quora fasiá son temps d'armada, soscarà mantuns còps an aquela malastrosa guèrra qu'esvalis la gent pacana:

*... Eroun de ginoulhs lous filhs de la terra,
Lou cap descouifat, eroun de ginoulhs:
Tuts aquèus païzans daissant lour coulèra
Aussaboun bèl cèl lour ama sanciera
A mitan del bosc tout plen de grifouls...*

(La lascia - veziu de Guerra).

Mas son idèia maja serà lo parlar, l'anma dels trobaires, la tèrra d'òc:

*... Lous mouts dèl clar parlar ressounants d'armounia,
An reviudat subran las amas e lous cors:
Al cant dèls Troubadours, grelha, l'Occitania.*

(Al cant dèus troubadours).

Venon de tira *Pantais d'un Grelh, Noëls et Nadalets, Cantics e Pregarias* ont son art s'amadura pauc a pauc:

*... E lo temps vira e vay
D'un May a l'autre May
E los jorns passon, ay!
Tant greus, tant long en say
E sempre, sempre may
Crainar que non say:
E lo temps vira e vay!*

(Cantics e Pregarias - Rhur,
Edit. Kaisers-Lautern).

Aquel ritme trobadorenc l'emplèga tot còp per l'enuaçament de son lirisme.

Mas la maja part de son òbra poëtica se farà dins los camps d'Alemanha. N'apondrà una poèsia subrebèla, dolenta, mas sempre facha d'esper. Ne tirarà d'aquí lo tescum de *Guerra Kaki, Planh de Faidit, Darrer'ls Barbelats, Dolencia*, quatre libres ont la lenga s'afortis dins la *Nòva Grafia* que metèt alara al punt.

Mèstre de son estil, la paraula poderosa, fa bronzir son anma demest los vèrses encantadisses. Coma o ditz Loïs Mordant, dins la prefacia de *Guerra Kaki*:

— *On sent vibrer l'âme ardente du patriote au cœur si profondément humain, dans ces poèmes qui, par leur date, évoquent pour nous une période tragique et généreuse et par leur inspiration entretiennent des sentiments toujours nécessaires chez un peuple qui se veut fier et libre.*

N'es que de legir lo poëma dels morts, que clava lo reculh *Planh de Faidit*, per comprèner l'èime del òme embarrat darrièrs los erams de la vergonja:

*... E la croz acranconada
Als erams de la barrada
Dels miejs mòrts dels barbelats.
Te clinant suls mòrts de la terra
Alanda lor ta lumiera
E la luzor de l'esper.*

(Morts - a Muster b3.11-1943).

En sa retirada de Cuèrs botarà sa man a la pasta per prestir sos darrièrs libres de poèsias. Aital nos alargarà: *Al Solelh d'Amor, Jol Cel del Perigord*, — qu'anonciaràn los dos caps d'òbra que seràn *Rassa Rasseje!* e *Muratel*. S'i trapa la fè que manten la raça, la lenga, l'èime sèncer. Son granièr es plen de las meissions d'antan, la tèrra es abladata. Nos mòstra lo camin del mèdre avenir.

*... E del det nus mostrand la meda, lus grands reires,
Nus buton en davans, segre lor quita dralha,
Per amassar taben, a jaufat, nóstra glena,
A l'afan del prefach e dins lo combat fer
Que farà clarejar anfin l'avenir...*

(Aujols - Jol Solelh d'Oc).

Mas avant de recaptar sa meisson, d'efèch, volguèt ligar sa darrièira garba facha de totas las gavèlas segadas, en sa vida de poèta: *Muratel*. Aquel lòng poèma epic, de dotze cants, lo segrà dempuèi Terrasson. Lo fargarà, l'alisarà, lo magencarà fòrces còps, per daissar una òbra sens cap de dèça, en engloriant sa patria reirala.

*... Mantendrem contra lus auvaris
Nóstre terraire en resplendor...
Mal despit trón e mais eglari
Coma senhal, son auriflor...*

(Mantendrem - Jol Solelh d'Oc).

II

L'OME DE TEATRE

En sa joinessa sa passion segonda siaguèt, ambe la poësia, lo teatre. S'acapricèt a composar de pèças, mas atanben de las jogar.

Aviá dins los 18 ans quora escrivèt *Paures Médecins* Aquela farcejada se jogarà mai d'un còp en Sarladés, coma tanplan en Carcin e dins Roèrgue, ont serà bailejada per la còla dels *Grelhons del Vilafrancat*.

D'autres pèças truffaires seràn montadas talas *Lou Fou tougrafe de Fièra*, *La Grelada*, *Chaz'l foutougrape*.

Son biais truffandier rapòrta plan la vida d'un còp èra que se passava al país nòstre.

Ambe la *Nora* tirada d'un *Counte d'un cop era e de bèi* qu'adobarà en vèrses, farà los bèls jorns de la còla de Vilafranca. *Gustou se vol far medecin*, *La Lotaria*, *L'Espion*, *Lo bilhet de femna*, tantas de comedias o de farcejadas que regaudiràn las velhadas e las felibrejadas de dabans 1939. Miremont lor garda lo biais comic e satiric coma dins *Lo Quorum* ont rapòrta crudament e amb umor la politica d'un vilatge.

S'assajarà al tème pastoral ambe *Perqué Sostèna se maridèt pas?*. Comedia que serà ondrada de cançons aplechadas pel Majoral Loïs Debrons.

Dins lo teatre lyric, qu'a pas publicat, se trapa *Orlina*, drame en cinq actes tot en vèrses.

... Miremont fai mirelha dins l'enfadament d'aquel raconte poètic de l'epòca Galesa ont la lirica boeirada dins l'enfasilhament de l'accion embulha l'istòria dins un escantit subre bel que lo fantastic nina la realitat... ne ditz, son cosin, lo Majoral Monestièr.

*

III

L'ESCRIVEIRE

Escrivan complit Pèire Miremont s'adonèt tanben a la pròsa, als racontes per divertir; d'unes cranament risolièrs, que recamparà en cinq libronèls.

Avèm aital: *Contes peus petits elhs, Lo Devinair, Bastard de Curèt, Contes pel brave monde, Espofinadas*.

Aquela òbra de contaire, coma la de *Femnas e Miquelets* (facha d'istòrias mocandièiras) se despartirà pas de la benga saborosa, sempre blosa, aplechada dins un vocabulàri gostós e trigat que marcava Miremont.

Aiçò, çò que ne disiá son país: lo Majoral Renat Lavaud, quora li presentèt lo manescrich *d'Espofinadas*:

... M'a bien divertit. E pensi que s'amerito d'esse publicat. Vostre biais de contar ei alegre e adret. I a de tros eicelents... felicitacius au prosatour de qualitat, dins nostra lengo sarladeso. Avetz fait de boun travalh!...

Son roman inedit *La Font del Gat* gardarà segurament la beltat de son estil que demòra totjorn de bon alanç.

En tant que conferencièr siaguèt de granda valor per l'enavant de la doctrina felibrenca. N'es que de legir *Dichas de Cattivitat* per comprèner sa pensada prigonda...

Coma istorian nos a daissat un manescrich important tractant d'un estudi sul trobador Cadenet. Ne baila una revirada en Provençal modèrne.

Mas lo trabalh que li costèt lo mai e qu'aviá entreprés de lònca, ambe lo Majoral Joan Monestier, demòra los tres volums, a mand de paréisser, subre la *Langue et Litterature d'Oc*.

Son altre pretzfach mager serà l'estudi de sa lenga del Peirigòrd Negre. Ne publicarà d'aquelas recèrcas quatre libres requistes:

— *Glossari del Perigòrd Negre*, ont recamparà tot lo vocabulàri del Sarladés, amai dels parlars vesins tal lo Carcinòl o lo Roèrgàs. S'i trapa quitament dels mots desconeguts al *Tresor dóu Felibrige*.

— *Biais de dire en Perigòrd*, tot un libre de locucions, expressions, idiotismes, dichas terradorenças, que flòcan cranament las paginas pel plaser del legièire.

— *La syntaxe occitane du Perigòrd*, obratge de basa per tot òme del País d'Oc que vòl reconquistar sa lenga, o mai conéisser son parlar, coma de mièlhs virar sas paraulas. Tot çò que fa l'essencial del vèrbe d'òc!

La forma d'aquel libre es mai que bona, coma o afortis Pèire Bonnaud, en son parlar auvernhas de Clarmont:

... Pèire Miremont trasseg par le menüt la teira dèi chapitrei de grammèra, en deimarmelar las empeitas é las deitorbas, bé'n poiau de frazas par imajar, que se sint bé que venon te dreit de la linga parlada: que la maniera de faire ensenha bin...

(Pierre Miremont utilise ici la revue minutieuse et précise des catégories grammaticales avec leurs nuances d'emploi illustrées par une grande masse de

phrases que l'on sent bien issues en droite ligne de la langue parlée: elle est pédagogique, efficace...).

Aquò's ben, çò qu'ajusta pus luènh Miremont: *aduèi lo pus preissat es de salvar lo quite fous de nòstra lenga: la sintassa...*

Per servir l'èime e la sapiença dels rèires, coma tanben br saber terradorenc, reculhiguèt fòrças dichas e provèrbis per los botar en sos facicles de *Proverbis et Dittons del Perigòrd*.

Aquò's doncas amb una tièira, de mai de quaranta libres publicats, que se trapa l'òbra ufanosa del Majoral: Pèire Miremont. Obra acomplida, Dius sap cossi?, malgrat lo sempre bolegadis de sa vida vidanta e los patirasses que lo tarabustèron de contunh!

IV

... SON EIME ET SA PENSADA

Pèire Miremont venguèt jove al Felibrige, quora s'escriurà escolan al *Bornat dau Perigòrd*. Plen de remiracion per Marc Delbreil, ne serà lo filhòl esperitual:

*... De te segre ay reivat
Paure grelh de la prada.
Veses, me sey levat
Per cantar mon aubada...
A la prega d'un grelh,
Daissa luzir ton ama:
Mestre, fay me solelh
De la Fe que te crama...*

(Mon Mèstre, a Marc Delbreil de Sarlat,
Jol Cel del Perigòrd).

Devendrà felibre mantenèire en 1922. Son èime, sa fe e sas idèias son esprimits en tota son òbra escricha. Fara sia las paraulas del Mèstre:

*... Vautres lis jents joines
Que sabetz lo secret*

*Fazetz que non s'aroinè
Lo monument escret:
Qual ten sa lenga, ten la clau
Que dis cadenas lo delieura.*

(F. Mistral)

(Dichas de Cattivitat, pagina 72 (grafia de Miremont).)

Aital demorarà fidèl a sa lenga parlada. L'emplegarà cada jorn. La servarà per que s'abastardise pas; que sos mots granats demèron e que dintre a l'escòla. Per el, lo melhor biais de la manténer, de l'arborar, de l'onorar, en fin de l'aparar, aquò's de la parlar sens vergonja e sens paur per tot ont vos trobatz:

... Un vertadièr felibre se deu totjorn comportar coma s'aviá tot lo monde felibre a son entorn.

Mas ajustava qu'aquel besonh de parlar, en lenga nòstra, venga sonque del fons del còr e non siaga un biais de mostrar una superioritat tenchuda de mesprètz. Subretot voliá qu'aquò siaga la lenga terradorenca que cadun parla al ostal, per charrar entre felibres, qu'un francés d'occasion...

... Cal obrar! replicava cada còp dins sas dichas. La Fe sens òbras, mòrta es! Avem pas lo dret de nos gardar lo Felibrije par nautres solets! Lo Felibrije es un estat d'ama, e subretot, es una le. Una fe aquò se clama, se proclama, se prezica, s'expandis. Per ela se patis e se lucha, la cal brandir totjorn coma un drapeu e, coma un drapeu, sovent la cal aparar!

(Dichas de Cattivitat - Santa Estela de 1944).

E Miremont obrèt tota sa vida. Per tot ont es passat son eisemple es dels mai grands: Lo Bornat, Lo Grelh Roèrgàs, Los Grelhons del Vilafrancat, Reviscòl, L'Escòla dels Embarbelats, al Consistòri... come a sa participacion a de conferéncias e a las revistas felibrencas o occitanas.

Se volguèt un apareire de la plena pèl. Que li chautava lo nom de felibre o d'occitan: la metèis defendèire de la Causa Nòstra, jos un vestit cambiadis!

N'avèm la pròva, ambe sos esfòrces per far tornar dintrar lo mot "OUCITAN" dins los Estatuts del Felibrije. Apuèi dins sa letra dubèrta, mandada lo 30 d'abrial de 1972, ont protestava còtra dels escriches verenosos que desfuisavan çò que portava lo nom d'Occitan...

Provensa, Terra d'Oc, Occitania, tres noms d'una meteissa Patria dirà el, a Soest, lo 5/2/1945. (1)

(1) Dichas de Cattivitat, pagina 28.

En çò que concernis la grafia volguèt que se mesclèsse pas dins dels embrolhs: vocabulàri, sintassa e ortografia:

La lenga cós lo pòple que la se fay e lus escrivans, après auvir lo pòple. De cap de biais grafia, ni mais ortografia, son pas la lenga. Ela, es facha d'en prumier e ren mai per estre parlada. L'escriure es mai afar de sivilizassiu. Las reglas de l'escritura son nomàs de convensius de teoissians qu'an pas res de veire emd l'eime fonsal de la lenga...

(Utopia - 4/10/73).

Per aquò se voliá per l'unitat grafica. Pategèt entre la grafia venguda drecha del sistème Perbòsc-Estieu e la del Collège d'Occitània per anar devàs sa “Nòva Grafia“ dels Embarbelats. Grafia que se volguèt unitària e terradorenca. Capitèt pas, e la rason la cal cercar benlèu, coma o ditz Monestièr, dins aquel aluenchament del país nadalenc que lo marquèt tota sa vida.

Çaquelai dins sa pensada, lo pus preissat per el, demorarà — e ne soi d'aquel vejaire — d'emplegar son temps en avalorar la lenga parlada e trabalhar per que los “dialectes“ se mantengan.

... Un còp la lenga de cada endrech a solelhar sus totas las pòtas, aurem lo temps, après, de nus capinhar. Tot lo demais es utopia!

*

* *

Crese plan que cal cercar dins aquelas paraulas lo messatge del Majoral:

— avalorar la lenga parlada per mantenir l'empèut de raça, ara que lo granièr es plen e la tèrra abladada.

Car, de totes los dabancièrs titularis de la cigala d'Aquitàni qual aurà melhor servit son terrador qu'En Pèire Miremont en ramosant son òbra? Obra perfacha que nos a daissada per un novèl semen, coma lo meissonièr de la sason darrièra.

*... Uros lus que son mòrts comols d'òbras de vida,
Que, sans se revirar, butèron lor prefach.*

*Uros lo que s'enderm, un còp l'òbra complida,
Arland de tant de grun que gitèt a jaufat...*

(Pel Medre Avenidor - Rassa Rasseje!).

*
* *

Gentas Dònas e Cars Senhers avèm, ambe l'eisemple del Majoral del Sarladés,
de bonas rasons de crèire en l'avenidor de la lenga.

N'es que de desirar çò qu'el volguèt lo mai, tota sa vida:

*... Tu Senhor qu'as fargat las patrias reiralas
Garda al Perigòrd sa lenga mairala
E que son auriflor englorie lo Mèjorn!*

(Fin de Muratel).

*
* *

SANT SEVER, Cap de Gasconha - Aquitània - lo 8 de junh, per la Santa
Estèla de 1981.

V

VIDA E RECOMPENSAS

- 1922 — Felibre.
- 1927 — Citacion de son teatre en vèrses als Jòcs Florals Setenàris dal Felibrige. 1934 — Mèstre d'òbra.
- 1938 — Recompensa a l'Escolo de Limanho.
- 1939 — Mèstre en Gai Saber.
- Ramèl d'argent à la Societat Arquelogica de Besièrs.
- 1941 — Mencion par sa poësia ais Jòcs Florals Setenàris dal Felibrige.

- 1945 — Majoral.
1948 — Jansemin d'argent d'Agen.
1955 — Diplòme d'onor per *Orlina*. Prètz Aubanel.
1974 — Prèmi Odeta Aroles de l'Academia de Tolosa per *Dolencia*.
1975 — Prètz d'Academia de Tolosa per *Glossari e Biais de Dire*.
1976 — Grand Prèmi Josèp Salvat de Tolosa per *Muratel*.

© CIEL d'Oc - Febrié 2012